

Dyslexieprotocol GSG Guido Locatie VMBO

Jaar 2020-2024

Augustus 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Doelen van het protocol	3
3. Doelgroep	3
4. Uitgangspunten van het protocol	3
5. Signalering en onderzoek	3
6. Begeleiding van leerlingen met dyslexie	4
7. Wet- en regelgeving	5
8. Rollen en taken binnen de school	6

1. Inleiding

Guido wil leerlingen bijbelgetrouw, ontwikkelingsgericht en dynamisch onderwijs bieden en geeft daarbij richting en ruimte voor groei. We vinden het belangrijk dat leerlingen goede ondersteuning ontvangen bij het leren. Vanwege *passend onderwijs* en de daarbij horende zorgplicht is Guido verplicht om binnen redelijke grenzen belemmeringen weg te nemen die een leerling met dyslexie ondervindt in onderwijs, toetsing en examinering. In dit protocol wordt beschreven welke mogelijkheden er zijn voor deze leerlingen op Guido VMBO. Daarnaast wordt genoemd welke ondersteuning er is voor leerlingen waarbij een vermoeden is van dyslexie of die moeite hebben met lezen en/of spellen. Vervolgens worden de wettelijke bepalingen benoemd en tot slot is er een overzicht van de taakverdeling binnen Guido VMBO.

2. Doelen van het protocol

- Leerlingen met dyslexie kunnen de opleiding volgen waartoe ze op basis van hun cognitieve capaciteiten (en executieve vaardigheden) in staat zijn.
- Leerlingen leren omgaan met hun dyslexie.
- Leerlingen met dyslexie vergroten hun functionele lees- en schrijfvaardigheid, zo nodig met hulpmiddelen.

3. Doelgroep

Dit protocol is ontwikkeld voor leerlingen met een dyslexieverklaring en voor leerlingen die moeite hebben met lezen en/of spellen. Voor dyslexie hanteren we de volgende definitie: 'Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau'. (Stichting Dyslexie Nederland, 2008, p. 11).

Dyslexie heeft gevolgen voor het leren. Voor elke dyslectische leerling kunnen de gevolgen anders zijn. Meer informatie over dyslexie en onderwijs is te vinden op www.dyslexiecentraal.nl.

4. Uitgangspunten van het protocol

- De leerling staat centraal.
- We werken met een geïntegreerde aanpak (afstemming docenten, interne zorgspecialisten, directie, leerling, ouders en externe zorgspecialisten).
- We werken volgens het economisch principe: maximaal resultaat met voor leerling minimale extra inspanning.
- Gedurende de hele schoolloopbaan zijn faciliteiten mogelijk.

5. Signalering en onderzoek

Signalering

Het signaleren van lees- en spellingproblemen gebeurt op de volgende manieren:

- Via het aanmeldingsformulier.
- Via het intakegesprek met ouders en leerlingen.
- Met behulp van het onderwijskundig rapport van de vorige school.
- Met behulp van de Cito brugklas.
- Door mentoren en docenten. De mentor bewaakt het leerproces van de leerlingen en speelt daarom een belangrijke rol bij de signalering. Ook taaldocenten spelen een rol bij de signalering.

Screening en onderzoek

Wanneer er lees- en/of spellingproblemen zijn gesignaleerd, worden de vaardigheden van een leerling gemeten. Dit gebeurt met behulp van gevalideerd testmateriaal door de leerkracht/orthopedagoog van school. Als er een grote achterstand wordt gemeten (> 2 jaar) werkt de leerling drie tot zes maanden met de leerkracht aan zijn/haar vaardigheden. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van een online adaptief remediërend programma. Wanneer uit een tweede meting blijkt dat een leerling een forse achterstand heeft én geen baat heeft gehad bij de geboden hulp, wordt een onderzoek naar dyslexie aangevraagd bij de orthopedagoog-generalist van school. Zij maakt op basis van dat onderzoek een onderzoeksrapport en geeft een dyslexieverklaring af als dyslexie is vastgesteld. Aan dit onderzoek zijn geen kosten verbonden.

6. Begeleiding voor leerlingen met dyslexie

Begeleiding in de klas

Op Guido VMBO willen we alle leerlingen goed onderwijs bieden. Meer informatie hierover is te vinden in ons schoolplan, pedagogische visie en onderwijskundige visie. Docenten weten wat dyslexie inhoudt en wat de gevolgen ervan kunnen zijn. Zij zijn ervan op de hoogte welke leerling in de klas dyslexie heeft.

Er is veel wat docenten in de klas kunnen doen. Voor meer informatie wordt verwezen naar www.dyslexiecentraal.nl, het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, boeken in de schoolbibliotheek en de voorlichting die binnen de school verspreid wordt. Hieronder volgt een korte samenvatting van bovenstaande bronnen:

Wat betreft het *sociaal-emotionele aspect* zijn leerlingen met dyslexie gebaat bij extra aandacht voor de basisbehoeften autonomie, relatie en competentie. Enerzijds omdat ze behoefte hebben aan een omgeving waar ze zich prettig voelen en fouten mogen maken. Anderzijds omdat de ondersteuning die geboden wordt soms botst met het gevoel van autonomie en competentie. Want hoe geef je een leerling het gevoel dat hij/zij competent is, terwijl hij/zij behoefte heeft aan extra instructie? Die vraag kan beantwoord worden door gesprekken te voeren met de leerling. Een dyslectische leerling kan goed uitgedaagd worden, mits er passende ondersteuning is.

Wat betreft de *pedagogisch-didactische begeleiding* is het van belang dat docenten de leerstof gevarieerd aanbieden. Uit onderzoek blijkt dat leerlingen verschillende leer- of denkstijlen hebben en op hun eigen manier kennis verwerven. Dit geldt dus ook voor dyslectische leerlingen. Daarnaast heeft deze groep (vaak) baat bij verlengde instructie, gebruik van direct taalgebruik, aanleren van effectieve leerstrategieën en extra feedback van de docent.

Wat betreft de *vakinhoudelijke begeleiding* is lezen stimuleren en wereldkennis vergroten belangrijk voor alle vakken. Hiermee wordt de woordenschat vergroot, wat sterk in verband staat met schoolsucces. Verder is het van belang nieuwe woorden uitvoerig uit te leggen en te bespreken. Tot slot kan het nodig zijn extra oefenmateriaal aan te bieden.

Zoals genoemd is deze lijst niet volledig. Samengevat is het belangrijk dat docenten de leerlingen goed volgen en oplossingsgerichte gesprekken met hen voeren, zodat het vak zo goed mogelijk afgerond kan worden.

Begeleiding buiten de klas

Leerlingen met dyslexie kunnen begeleiding krijgen van een remedial teacher. Dit gebeurt op de volgende manieren:

- In het eerste jaar krijgen leerlingen met een dyslexieverklaring gelegenheid voor het volgen van de cursus 'DyslexieSleutels'. Deze cursus heeft tot doel dat leerlingen leren omgaan met dyslexie, bijvoorbeeld door hun sterke kanten in te zetten bij het leren of door gebruik te maken van effectieve leerstrategieën.
- Leerlingen kunnen taakgerichte begeleiding krijgen voor de vakken Nederlands en Engels. Hierbij krijgen ze ook leerstrategieën aangereikt.
- Wanneer een leerling moeite heeft met het lezen en onthouden van zaakvakken kan hij begeleiding krijgen gericht op studievaardigheden.
- Tot slot wordt coaching gericht op zelfvertrouwen en/of motivatie aangeboden.

Leerlingen die moeite hebben met lezen en/of spellen kunnen ook begeleiding krijgen van de rt'er.

7. Wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving rond aanpassing van het onderwijs

Alle leerlingen met dyslexie hebben recht op de volgende zaken:

- 20% tijdverlenging bij toetsen.
- Gebruik van tekst-naar-spraaksoftware. De school biedt hiervoor Kurzweil en Daisy-boeken voor de app LEX.
- Gebruik van laptop met tekstverwerker met spelling- en grammaticacontrole (uitgezonderd wanneer spelling getoetst wordt).
- Toets in schreefloze punt 12 lettergrootte. Arial 12 is standaard bij het examen.

Dyslectische leerlingen krijgen een dyslexiepas, hierop staan de faciliteiten waarvan ze gebruik mogen maken. Op deze pas staan de standaardfaciliteiten, omdat de meeste leerlingen hier voldoende aan hebben. In overleg is ook een op maat gemaakte dyslexiepas mogelijk, hierop staat bijvoorbeeld dat luistertoetsen in de stilteruimte ('huiskamer') gemaakt mogen worden. Maar er zijn ook andere aanpassingen mogelijk.

Bij de normering van toetsen wordt vaak rekening gehouden met dyslexie. Op dit moment wordt er gewerkt aan een toetsbeleid, waarin standaardafspraken opgenomen worden voor de normering van toetsen van dyslectische leerlingen. Die afspraken zullen in dit protocol opgenomen worden als het toetsbeleid vastgesteld is.

Wet- en regelgeving rond het eindexamen

Leerlingen met een dyslexieverklaring hebben bij het centraal examen recht op:

- 20% tijdverlenging (bij het examen is dat standaard 30 minuten).
- Auditieve ondersteuning (het examen wordt voorgelezen)
- Gebruik van een tekstverwerker met spellingcontrole

Digitale woordenboeken, spellings- en grammaticakaarten en stappenplannen zijn **niet toegestaan** bij het examen. Deze maatregelen gelden al in de bovenbouw (klas 3 en 4), omdat alle cijfers daar meetellen voor het schoolexamen.

9. Rollen en taken binnen de school

Rol	Taak
Lid intakecommissie	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft contact met de basisscholen over mogelijke leerlingen met dyslexie. • Legt dit vast in het intakeverslag.
Mentoren	<ul style="list-style-type: none"> • Houden de leerprestaties van de leerlingen bij. • Signaleren achterstanden voor lezen en spellen. • Inventariseren of leerlingen met dyslexie behoefte hebben aan tekst-naar-spraak software.
Oco's	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn eerste aanspreekpunt voor mentoren van leerlingen met dyslexie met extra ondersteuningsbehoeften.
Docent met taakuren voor Kurzweil	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseert bij mentoren welke leerlingen Kurzweil willen gebruiken. • Installeert Kurzweil op de laptops van leerlingen/ geeft uitleg over werken met Kurzweil via Onedrive.
Rt'er/ orthopedagoog	<ul style="list-style-type: none"> • Biedt individuele begeleiding aan leerlingen met dyslexie. • Ondersteunt stagiaires bij de begeleiding van leerlingen met dyslexie. • Biedt (mogelijkheid tot volgen van) cursus Dyslexiesleutels aan eerstejaars leerlingen. • Maakt dyslexiepas en geeft deze af. • Bestelt (op aanvraag) Daisyboeken voor de app Lex. • Helpt leerlingen de app LEX en de gesproken boeken te installeren. • Houdt de administratie bij van leerlingen met dyslexie en dyslexieverklaringen. • Bestelt materiaal voor leerlingen met dyslexie. • Heeft overzicht van materialen/ middelen die gebruikt worden. • Overlegt met mentoren, oco's, leerlingen en ouders. • Selecteert leerlingen met zeer zwakke scores op lezen en spellen op de cito's. • Voert screening uit, legt dit vast in een verslag. • Overlegt met orthopedagoog-generalist. • Biedt coaching • Is aanspreekpunt binnen de school. • Geeft voorlichting aan nieuwe ouders. • Houdt nieuwste ontwikkelingen bij op het gebied van dyslexie en onderwijs. • Doet voorstel voor aanpassing beleid nav landelijke ontwikkelingen. • Kan diagnostisch dyslexieonderzoek uitvoeren (onder supervisie van orthopedagoog-generalist).
Examencoördinator	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseert welke leerlingen met een dyslexieverklaring gebruik willen maken van faciliteiten voor het examen. • Regelt faciliteiten tijdens de examens.

Orthopedagoog-generalist	<ul style="list-style-type: none"> • Overlegt met de Rt'er/orthopedagoog. • Voert het diagnostisch dyslexieonderzoek uit. • Maakt het eindverslag. • Koppelt de onderzoeksgegevens terug aan ouders en leerlingen in een eindgesprek.
Teamleiders	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgen ervoor dat docenten voldoende kennis hebben van dyslexie. • Zorgen ervoor dat faciliteiten voor leerlingen geborgd worden in de dagelijkse gang van zaken.
Directeur	<ul style="list-style-type: none"> • Vraagt faciliteiten voor het examen aan bij de schoolinspectie voor leerlingen met een dyslexieverklaring.

Bronnen:

- Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs
- www.expertisecentrumnederlands.nl
- www.dyslexiecentraal.nl